

Megan
Goldin

ESCAPE
ROOM

Prevela
Dijana Radinović

■ Laguna ■

Naslov originala

Megan Goldin

THE ESCAPE ROOM

Copyright © Megan Goldin, 2018

First published by Penguin Random House Australia Pty Ltd. This edition published by arrangement with Penguin Random House Australia Pty Ltd

Translation copyright © 2020 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Vrhunsko umeće ratovanja jeste
savladata neprijatelja bez borbe.*

Sun Cu

PROLOG

Migel je pozvao hitnu službu u 4.07 u studeno nedeljno jutro. Mladi radnik obezbeđenja govorio je drhtavim glasom, prikrivajući strah samouverenom nonšalantnošću.

Migel je bio bodibilder u usponu dok nije povredio kičmu podižući kutije u skladištu, gde je u to vreme radio. I dalje je bio mišićave građe, imao je crnu kosu i rupicu na bradi. Migel je bio noćni čuvar jednog poslovnog kompleksa oblakodera u poslednjim fazama izgradnje. Odradio je polovinu smene kad se to desilo.

Anđela je prva čula vrisak. Migel nije čuo ništa. Ležao je izvaljen na kožnoj sofa u predvorju dok mu ga je ona pušila.

– Jebote, šta je to? – dreknula je Anđela. Migel je otvorio oči i video devojkicu kako besno navlači majicu od likre i spušta suknju.

– Anđela, srce – pozvao ju je, zbunjen neočekivanim obrtom. – Nemoj da ideš. Nismo još gotovi.

– O, bogami jesmo, gotovi smo! Rekao si da ćemo biti sami.

Migel se zbunjeno osvrnuo oko sebe. Ogromno pusto predvorje bilo je obasjano svetlošću reflektora s kрана što

je dopirala kroz prozore i stakleni svod. U njemu su bili dugačak pult za recepciju, napravljen od hrastovine sa umećima od svetlozelenog stakla, i brojne tamnosive kožne sofe postavljene u zasebne celine za sedenje.

– Ne brini, srce, sami smo – kazao je promuklim glasom.

– Ovo se još gradi. Otvara se tek za koji mesec. Nema nikog osim nas.

– A zašto sam onda čula vrisak? – Anđela je nazula crne cipele na štiklu i tamnoljubičastim noktima nameстила kosu.

Sad kad mu Anđela nije više odvrćala pažnju, Migel je čuo sledeći vrisak. Odjeknuo je odbijajući se o pod od svetlog mermera, a od te jeke krv se ledila u žilama.

– Jebote! Šta je to? – Đipio je s kauča i povlačeći rajskeršlus na pantalonama. Tako je brzo zakopčao čuvarsku teget košulju da nije ni primetio da je preskočio dva dugmeta, pa mu je zjapila na prsima.

– Nemam pojma šta se dešava – kazao je prelećući pogledom po pustom predvorju. – Anđela, možda je bolje da odeš.

– Misliš, a? – Uzela je tašnu i prebacila je preko ramena.

– Zvaću te kasnije – obećao joj je.

– Ne računaj na to da ću ti se javiti – promrsila je Anđela i pošla ka izlazu.

– Anđela, čekaj! – Okrenula se ka njemu i podbočila.

– Učini mi uslugu. Nemoj nikome da pričaš da si bila ovde. Ako saznaju, otpustiće me sto posto. Ne smem da izgubim ovaj posao.

– I treba da te otpuste! Migele, ne znam koja ti je to fora bila da me dovodiš ovamo, ali neću nasesti na nju. Trebalo je da znam da je ovo nameštaljka.

– Kunem ti se da nisam znao da je još neko ovde. Stvarno mi je žao.

U njegovim polusklopljenim očima videla je iskreno kajanje. – Vidimo se, Migele.

Uputila se ka vratima lupkajući štiklicama po mermernom podu. Migel ju je posmatrao kako vrcka trtastom guzicom dok je išla ka kolima parkiranim na lučnom prilazu pred zgradom.

Više se nisu čuli nikakvi vrisci. Migel se premišljao da li da pretraži zgradu. U predvorju se nije čulo ništa. I upravo je ta mukla tišina presudila: nema šanse da ikoga ima u zgradi. Građevinski radnici su svakog petka odlazili tačno u pet po podne, a iz bezbednosnih razloga svaki put su na odlasku prebrojavani. Osoblje prodaje, kojima je predvorje služilo kao izložbeni prostor za potencijalne zakupce poslovnog prostora, nije radilo subotom i nedeljom. Vikendom tu nije bilo nikoga osim čuvara. Po dvojica u smeni. Večeras je, međutim, Migel bio sam na dužnosti.

Kad se Sančez, drugi čuvar, nije pojavio, Migel je, umiljavajući se, uspeo da nagovori Anđelu da dođe i pravi mu društvo. Anđela se dovezla kod njega nakon što je s društvom izašla u *Bondžo*, klub u kome su se njih dvoje i upoznali. Došla je u tri ujutru, zagrejana od votke i sva ustreptala od višesatnog igranja uz hip-hop i latino muziku.

Anđela je odavno gnjavila Migela da joj pokaže zgradu u kojoj je radio. Studirala je dizajn enterijera i obožavala je čuvenog danskog arhitektu koji je projektovao kompleks, svojevrsnog vunderkinda u svetu dizajna. Bila je to zgrada sva u kontrastima: i futuristička i nekako topla, i minimalistička i luksuzna u isti mah.

Migel po pravilu nije smeo da ulazi u predvorje osim u slučaju nužde, a u stvarnosti je često tu boravio. Mnogo mu se više sviđalo da spava na mekoj kožnoj sofi u predvorju

nego na kvrgavom poljskom ležaju u radničkoj kućici u kojoj su se čuvari odmarali između obilazaka. Sigurnosne kamere još nisu bile postavljene, pa je još mogao da se provlači.

Celo gradilište bilo je zaštićeno ogradom sa bodljikavom žicom na vrhu. Sa glavnog puta kompleks je izgledao dovršeno. Duž kolskog prilaza bile su postavljene žardinjere sa mladicama javora. Predvorje je bilo osposobljeno i uređeno tako da impresionira potencijalne zakupce koji dođu da vide poslovni prostor.

Drugi oblakoder, okrenut ka Ist riveru, i dalje je bio u izgradnji. Na mestu gde su postavljali preostalu oplatu bile su podignute skele. Nova-novcata prozorska okna bila su prevučena plavim najlonom. Na blatnjavom polju stajali su kontejneri s građevinskim materijalom poređani kao šarene lego kockice, buldožeri i kran.

U predvorju, dugi pult imao je ugrađeno osvetljenje, pa je sijao u mraku. U uglu, gde će biti kafe, bili su naređani stolovi i stolice uvijeni u najlon, a tu je bila i fontana koja još nije proradila.

Kompleks je bio prvi u nizu zgrada planiranih da se izgrade tu uz reku. Na mestu nekadašnje industrijske zone pune skladišta nići će finansijski distrikt sa elitnim poslovnim i stambenim zgradama i restoranima.

Anđela je bila zadivljena svemirskim staklenim atrijumom i kamenim zidovima predvorja, koje joj je Migel ponosno pokazao. Legli su na jednu kožnu sofu, gledali kroz staklo u noćno nebo i ljubakali se.

A onda je sve otišlo dođavola. Anđela se prepala i pobjegla baš kad je postalo zanimljivo. Migel se pobojavao da nikad više neće hteti da razgovara s njim.

Ubedio je sebe da im se od škripe krana od udara vetra učinilo da su vrisci. Otkako je Anđela pobjegla, sve je bilo

tiho, što je potvrđivalo njegovu teoriju. Naposletku je odlučio da zaključa vrata na koja su ušli i da lepo zaboravi na celo to propalo veče.

Migel je poravnavao kožu sofe na kojoj su ležali kad je začuo jak prasak. Tako se prolomio kroz zgradu da mu je zazvonilo u ušima. Za njim je usledila tišina koja je potrajala taman toliko da zaključa kako mu se sve opet samo pričinilo jer je premoren.

A onda su usledila još dva praska. To su nepogrešivo bili hici iz vatrenog oružja. Bacio se na zemlju i pozvao hitnu službu. Premirao je od straha pomišljajući da se napadač uputio ka predvorju, ali se pravio hrabar dok je govorio, prikrivajući strah iz ponosa.

– Ovde se nešto gadno dešava. – Dao je adresu dispečeru hitne službe. – Pošaljite policiju.

Migel je po skepticizmu u dispečerovom hladnom glasu shvatio da ovaj njegovom pozivu ne pridaje preveliki značaj.

Srce mu je tuklo u grudima dok je čekao policiju da dođe. – E, seronjo, usrò si se – prebacivao je sebi krijući se iza sofe. Disao je u košulju da priguši zvuk. Plašio se da će njegovo ubrzano disanje odati napadaču gde je.

Silno mu je laknulo kad su u predvorju konačno blesnula plava rotaciona svetla policijskog auta koji se dovezao prilazom. Izašao je u susret policajcima.

– Šta se dešava? – upitao je stariji policajac koji je izašao sa suvozačke strane. Stomačina mu se prelivala preko opasača.

– Nemam pojma – odgovorio je Migel. – Čuo sam vrisak negde u zgradi, a potom je zapražtalo. Ubeđen sam da su to bili pucnji.

– Koliko si pucnjeva čuo? – S vozačke strane prišao mu je mlađi policajac žvaćući žvaku i praveći balone.

– Dva, možda i tri. A onda ništa.

– Ima li još nekog ovde? – Stariji policajac imao je guste sede brkove koji su mu prikrivali izraz lica.

– U petak po podne svi odu s gradilišta. Nema građevinskih radnika. Nema nikoga. Samo sam ja tu, noćni čuvar.

– A zašto onda misliš da je ovde neki napadač?

– Čuo sam glasan prasak. Zvučao je kao hitac iz pištolja. A onda su usledila još dva. Doprla su odnekud gore iz zgrade.

– Da nije možda tamo palo nešto od građevinske opreme?

– Mlađi policajac pokazao je glavom ka oblakoderu. – Je li to moguće?

Migela je oblilo blago rumenilo kad mu je kroz glavu prošlo da se možda uspaničio bez ikakvog razloga. Ušli su u predvorje da provere, a Migel je sve više pomišljao da je bespotrebno zvao policiju. – Ubeđen sam da su to bili...

– Zamukao je kad su sva trojica čula nepogrešiv zvuk lifta koji se spušta.

– Ti reče da ovde nema nikog – kazao je stariji policajac.

– I nema.

– Đavola nema – na to će drugi policajac. Otišli su do hodnika s liftovima, gde je na tabli svetlela zelena lampica i označavala da lift dolazi. – Neko je ovde.

– Zgrada se otvara tek kroz nekoliko nedelja – rekao je Migel. – Niko ne bi smeo da bude ovde.

Policajci su izvadili pištolje iz futrole i stali ispred vrata lifta u stavu za pucanje, blago raširenih nogu i povijenih kolena. Jedan je žustro zamahao Migelu da se skloni odatle.

Migel se sklonio. Povukao se do apstraktne metalne skulpture usađene u zid u dnu hodnika s liftovima.

Oglasilo se zvonce. Lift je škljocnuo kad je stigao.

Vrata su se šumeći polako razdvajala. Migel je progutao knedlu kad su se otvorila. Upinjao se da vidi šta se dešava.

Policajci su mu zaklanjali vidik, a i stajao je suviše po strani da bi išta video.

– Policija! – povikala su obojica uglas. – Baci oružje!

Migel se instinktivno pribio uza zid. Trgao se kad su policajci zapucali. Ispaljeno je mnogo metaka, previše da bi se prebrojalo. U ušima mu je toliko zvonilo da nije odmah shvatio da su prestali da pucaju. Policajci su spustili oružje i sad su nešto vikali, ali on nije čuo ništa.

Migel je video mlađeg policajca kako govori nešto u radio. Usta su mu se zatvarala i otvarala. Migel nije mogao da razazna nijednu reč. Sluh mu se polako povratio, pa je čuo sam kraj razgovora.

Veći deo toga bio je policijski žargon, pa Migel nije razumeo gotovo ništa. Čuo je „ne reaguje“ i kako im treba kombi, što su verovatno bila ambulantna kola. Video je kako se krv sliva po mermernom podu i tvori lokvu. Prišao je bliže. Nazreo je krvavu mrlju na zidu kabine. Primakao se još malo. Konačno je mogao da vidi unutrašnjost lifta. Smesta je žalio. Nikad u životu nije video toliko krvi.

PRVO POGLAVLJE

Lift

Trideset četiri sata ranije

Vinsent je poslednji stigao. Dok je hodao predvorjem, crni kaput se vijorio za njim. Preostalo troje stajalo je opušteno kod jedne kožne sofe. Nisu ni primetili da je ušao. Čutke su stajali leđima okrenuti ulazu s telefonom u ruci, zaokupljeni čitanjem imejlova i razmišljanjem o tome zašto su iznenada pozvani da dođu na sastanak u petak uveče, u zabačenu poslovnu zgradu u južnom Bronksu.

Vinsent ih je posmatrao iz daljine dok je išao ka njima kroz ogromno predvorje. Za sve ove godine njih su četvoro više vremena proveli zajedno nego odvojeno. Vinsent ih je poznao bolje valjda nego sebe. Znao je njihove tajne. A i njihove laži. Ponekad bi iskreno pomislio kako nikog na svetu ne prezire više od njih troje. A slutio je da i oni katkad osećaju isto. A opet, bili su potrebni jedni drugima. Sudbine su im odavno bile neraskidivo povezane.

Silvi je na licu imala svoj uobičajeni izraz, onaj nesvesno blago nadrkani. Sa izgledom lutke sa naslovne strane i tamnoplavom kosom podignutom u visoku punđu, zbog koje su joj do izražaja dolazile zelene oči, Silvi je izgledala kao prava

manekenka, što je i bila kao tinejdžerka. Iznervirala se što su je pozvali da dođe na nenajavljeni sastanak kad mora da se pakuje za Pariz, ali nije dozvoljavala da joj se to vidi na licu. Pomno je vodila računa o tome da joj usne uvek budu blago izvijene. Tu duboko usađenu naviku stekla je baveći se godinama poslom u kome dominiraju muškarci. Muškarci su nekažnjeno mogli da otvoreno pokazuju bes; žene su uvek morale da se smeškaju bez obzira na provokacije.

Desno od nje stajao je Sem u tamnosivom odelu, beloj košulji i s crnom kravatom. Imao je tamnoplavu, kratko podšišanu kosu i tek izniklu bradu iste boje. Vilica mu je poigrala od nervoze. Stomak mu se vezao u čvor i boleo ga još otkako ga je njegova žena Kim pozvala telefonom dok se dovozio ovamo. Pobesnela je što zbog neplaniranog sastanka neće moći da stigne na let za Antigvu. Prezirala je to što mu je posao uvek bio važniji od nje i njihovih ćerki.

Malo dalje od njih dvoje stajao je Džuls i sisao mentol bombonu da prikrije miris alkohola u dahu. Na sebi je imao elegantnu bordo-teget kravatu zbog koje su njegove sućmurašte oči prosto plamtele. Crnu kosu je začesljavao u stilu holivudskih zvezda pedesetih. Obično je pio votku jer se nije osećala niti ga je od nje obličalo rumenilo, no lice mu je sad bilo crveno i odavalo ga da je pio. U mini-baru njegove limuzine nije bilo votke, pa je na putu ovamo morao da se zadovolji viskijem. Prazne flašice su mu još zveketale u akten-tašni.

Dok su čekali da sastanak počne, svi su bili obuzeti paranoičnim mislima da su ih dovukli u ovu zabačenu zgradu da im daju otkaz. Karijera će im biti okončana tiho, daleko od kuloarskih priča u sedištu firme.

Tako bi to oni uradili da su se našli u obrnutoj poziciji. Sastanak u petak uveče u zabačenoj zgradi koji će se završiti otpremninom i potpisanim i pečatiranim ugovorom o tajnosti.

Firma je nameravala da otpusti veliki broj radnika i svi su oni bili bolno svesni toga da su na meti. Sad, međutim, ništa nisu jedni drugima pominjali. Upiljili su se u svoje telefone i uopšte nisu primetili da nisu sami u predvorju. A nisu obraćali pažnju ni na kranove i zaštitnu ogradu kad su došli.

Sem je, dok je čekao, uzeo da proverii stanje na bankovnom računu. Zavrtelo mu se u glavi kad je video da je u minusu. Tog je jutra skinuo sve pare s računa da plati Kiminu kreditnu karticu. Ostane li bez posla, nastaće pakao. Moći će da izdrži dva ili tri meseca bez posla, ali posle će morati da prodaje imovinu. A to bi ga finansijski upropastilo. Već je bio zadužen do guše. Dobar deo njegove imovine sad je vredelo manje nego što ga je platio.

Kad mu je prošli put stigao toliki račun, smesta je smanjio ženi limit na kreditnoj kartici. Kim je za to saznala kad je s prijateljicama otišla u *Ermesovu* radnju na Medison aveniji i htela da kupi tašnu od jedanaest hiljada dolara, pa joj je kartica odbijena. Premrla je od sramote. Te su se noći strašno posvađali i Sem joj je nerado povisio limit. Sad je bez pogovora plaćao sve njene račune iako je ponekad morao da se zaduži zbog toga, iako je sve vreme imao osećaj da će ga udariti srce.

Sem je znao da Kim troši novac da skrene pažnju na sebe, a i iz dosade. Većito mu je prigovarala što nikad nije tu da joj pomogne s blizakinjama. Morao je da joj skrene pažnju na to da su unajmili ženu da joj pomogne u svemu što je potrebno. Dosad su imali tri pomoćnice, tri za dve godine. Treća ih je pre nedelju dana u suzama napustila zbog Kimine preke i plahovite naravi.

Kim nikad ničim nije bila zadovoljna. Ako bi joj Sem poklonio platinastu ogrlicu, ona bi htela zlatnu. Ako bi je odveo u London, ona bi htela da ode u Pariz. Ako bi joj kupio BMV, ona bi htela porše.

Ispunjavanje njenih neprestanih zahteva bilo je izvodljivo kad mu je zarada bila osigurana, ali firma je izgubila velikog klijenta i još od Božića se šušalo o predstojećem restrukturiranju. A svi su znali da je to eufemizam za otpuštanja.

Sem nimalo nije sumnjao u to da će ga Kim napustiti ako više ne bude mogao da finansira njen stil života. Tražice puno starateljstvo nad decom i odgajice ih da ga mrze. Kim mu je uglavnom praštala greške i prelazila je čak i preko njegovih neverstava, ali neuspeh nije praštala.

Upravo je Sem prvi čuo odjeke koraka u ogromnom predvorju. Duge užurbane korake čoveka koji kasni na sastanak. Naglo se okrenuo kad im je šef stigao. Vinsent im je prišao ne progovarajući ni reč, stisnute vilice i stegnutih ramena.

– Umalo da zakasniš – primetila je Silvi.

– Bila je jeziva gužva u saobraćaju. – Vinsent je opipao džep kaputa po običaju čoveka koji je nedavno prestao da puši. Umesto cigareta iz džepa je izvadio naočare i stavio ih da pročita poruku na telefonu. – Znete li koja je svrha ovog sastanka?

– Imejl koji smo dobili od kadrovskog nije baš obilovao informacijama – rekao je Sem. – Ti si nam u poruci rekao da je prisustvo obavezno. Da je sastanak preči od svega. E pa, evo, svi smo došli. Možda bi sad, Vinsente, mogao da nas prosvetliš. Šta je to toliko važno da sam morao da odložim put na Antigvu?

– Da li je neko od vas učestvovao dosad u igri bekstva iz klopke?* – upitao ih je Vinsent.

---

* U originalu *escape room*, doslovce igra bekstva iz sobe. Radi se o igri popularnoj u svetu i kod nas u kojoj tim igrača zaključan u tematskoj sobi zajednički otkriva tragove, rešava zagonetke i izvršava zadatke kako bi u ograničenom vremenu postigao određeni cilj, najčešće da pobegne sa mesta igre. Kod nas se za takve prostore najčešće koristi engleski naziv jer još nema ustaljenog srpskog. (Prim. prev.)

– Je l' nas ti to zajebavaš? – prasnuo je Sem. – Ostavio sam ženu da sama ode na putovanje iz snova da bih učestvovao u timskim aktivnostima? Vinsente, to je sranje! To je čisto sranje i ti to znaš.

– Potrajaće samo jedan sat – mirno je odvratio Vinsent.
– Sledećeg petka se dele bonusi. Svi ćemo se, verujem, složiti da je mudro da se fino ponašamo pred deljenje bonusa, naročito u trenutnoj situaciji.

– Dobro, hajdemo onda – sa uzdahom je rekla Silvi. Avion za Pariz poleće u ponoć. Imaće sasvim dovoljno vremena da ode kući i spakuje se. Vinsent ih je poveo do jarko osvetljenog lifta čija su vrata bila širom otvorena. Zidovi kabine bili su obloženi ogledalima, a pod postavljen alabasterom.

Ušli su u lift. Nisu stigli ni da se okrenu kad su se čelična vrata čvrsto zatvorila za njima.

DRUGO POGLAVLJE

Sara Hol

Zaista je čudesno šta vam sve vindzorski čvor na kravati otkrije o nekome. Ričijeva italijanska svilena kravata bila je napadno crvene boje sa kosim zlatnim prugicama. Bila je to kravata čoveka čiju aroganciju nadilazi samo njegov ego.

Istini za volju, nisam ni morala da pogledam u Ričijevu kravatu da bih znala da je kreten. Najbolji pokazatelj bio je taj što se uopšte nije potrudio da me dočeka na vratima sale za sastanke kad sam došla na razgovor za posao s nervoznim smeškom na usnama namazanim mat ružičastim karminom. Nije se čak ni pridigao sa kožne fotelje na kojoj je sedeo i odmeravao me kad sam ušla.

Iako sam okategorisala Ričija kao kretena prve vrste čim sam ga ugledala, bila sam bolno svesna činjenice da moram da ga impresioniram ako želim da imam ikakvu šansu da dobijem posao. Predstavila sam se i samouvereno mu pružila ruku. Prihvatio ju je i stegao jače nego što je neophodno; da me podseti možda da može da mi sruši snove o karijeri jednako lako kao što može da mi smrvi kosti tanane šake.

Predstavio mi se kao Ričard Vortington. Treći, moliću lepo. Imao je frizuru od dvesta dolara, štucovanu bradicu

i ruke nežne kao svila. Bližio se tridesetoj, bio je stariji od mene pet-šest godina.

Nakon što smo se rukovali, Riči se zavalio u fotelju i posmatrao me s blagim smeškom kad sam sela na stolicu s druge strane stola.

Zapitala sam se šta vidi dok me gleda. Da li vidi očajnicu tek izašlu iz klupe, s diplomom poslovne škole koja ne vredi više od papira na kome je štampana? Ili je ipak pronicljivi-ji, pa vidi inteligentnu i kompetentnu mladu ženu? Sjajna smeđa kosa do ramena, ošišana kako priliči profesionalcu, ozbiljne sive oči, nov-novcat firmiran kostim (koji sam jedva priuštila sebi) i *Lubutenove* cipele (pozajmljene i pola broja manje, koje su me stezale).

Duboko sam udahnula i nastojala da zračim smirenošću i samopouzdanjem kako bih ostavila utisak da sam najbolji kandidat. Konačno mi se ukazala prilika da dobijem posao iz snova na Volstritu. Uradiću sve što je u okviru ljudskih mogućnosti samo da nešto ne zeznem.

Riči je bio odeven u tamnosivo odelo i belu košulju skroje-
nu po meri. Imao je *Ermesovu* dugmad za manžete okrenutu tako da se slovo *H** jasno vidi. Nosio je ručni sat *Odmarr Pige* od trideset hiljada dolara, koji je svima koje je to zanimalo govorio da je slika i prilika ozbiljnog igrača sa Volstrita.

Riči me je pustio da sedim kao na iglama i čekam dok je čitao moju biografiju. Šušкао je uredno otkucanim papiri-
ma na kojima je, na dve strane, bio sumiran ceo moj život. Stekla sam utisak da je sad prvi put vidi. Kad ju je pročitao, pogledao me je iznad papira sa lascivnim izrazom lica tipa koji odmerava kurve u kupleraju u Nevadi.

– Rekao bih da vam je hladno. Želite li da isključim kli-
ma-uređaj? – upitao me je smeškajući se i značajno spustivši

---

* U originalu *Hermès*. (Prim. prev.)

pogled. Zbunjena njegovim pitanjem, pogledom sam isprtila njegov. Oči su mu bile uprte u moje bradavice, koje su štrčale kroz košulju. Oblilo me je rumenilo. Riči se sad cerio od uha do uha. Uživao je u mojoj nelagodi.

Njegova mi je rečenica zazvučala uvežbano. Namerno je odvrnuo klima-uređaj i spustio temperaturu u sali za sastanke kako bi izazvao tu fiziološku reakciju. Bio je to jeftin trik koji je, pretpostavljam, izvodio i na drugim kandidatkinjama.

Ponovo sam pocrvenela. Riči se naslađivao time što me je postideo prelazeći pogledom preko mog tela. Odmeravao je kolike su mi grudi i kakve noge imam, koje su se videle ispod staklenog stola. Za Ričija ja nisam bila diplomac s mnogo potencijala, bila sam mu sveže meso.

Napravila sam se da nisam razumela njegovu šalu i nisam se obazirala na to što mi odmerava celo telo. Došla sam ovamo na razgovor za posao i neću dozvoliti da me išta izbací iz koloseka.

Danima sam se pripremala za ovaj razgovor, čak sam i Ričija istražila. Završio je Princeton, ali nije išao na postdiplomske studije niti se specijalizovao za menadžment, te je imao niže kvalifikacije od mene. Studirao je, međutim, na prestižnom fakultetu s kojim moja poslovna škola nije mogla da se poredi iako je bila na glasu.

Diploma Prinstona automatski je Ričiju otvarala sva vrata, a on je toga i te kako bio svestan. Prvi posao je sigurno dobio preko veza stečenih na fakultetu i otad je samo napredovao. To je bilo pre nekih sedam godina, kad je tržište bilo jako i kad je svaki debil mogao da se probije i napreduje na poslu samo ako nije bio dovoljno glup da dva dana zaredom nosi istu kravatu. I ako je bio dobro povezan.

Uhvatila me je užasna nervoza dok sam čekala da mi Riči postavi prvo pitanje. Znala sam da izgledam profesionalno,

no morala sam tako i da zvučim. Otišla sam u minus da bih kupila firmirani kostim koji sam nosila.

Bila je to najlepša odeća koju sam ikad imala. A i najskuplja. Na taj sam kostim gledala kao na investiciju. Ako mi donese posao koji želim, višestruko ću povratiti uloženi novac. Za manje od decenije zarađivaću preko milion godišnje.

Kad sam ga prvi put probala, kod kuće u Čikagu, uplašila sam se da u njemu izgledam previše ženstveno. Previše seksi. Htela sam da me ozbiljno shvate. Za ženu je vrlo teško da odredi pravu meru kad ide na razgovor za posao. Da nije suknja previše kratka? Blejzer previše tesan? Dok sam se u radnji ogledala u ogledalu, prodavačica me je uveravala da izgledam kao žena na visokom položaju. Kad sam posle nekoliko minuta pružila kasirki kreditnu karticu s knedlom u grlu zbog ogromnog računa, tešila sam sebe da će mi već prva plata pokriti trošak.

Pošto sam se maksimalno zadužila na kreditnoj kartici da kupim kostim, uzela sam novac od stanarine da odem kod frizera na šišanje i farbanje. Sad dok me je Riči pomno zagledao, nervozno sam sklanjala sjajnu smeđu kosu s ramena.

Na papiru sam bila idealan kandidat. Ispunjavala sam sve kriterijume iz opisa posla. Diplomirala sam s najvišim uspehom. Prosek mi je bio čista desetka. Pripravnički staž sam odradila u jednoj investicionoj banci u Čikagu. Preporuke su mi bile pravi hvalospevi. Profesori su me obožavali i nisu se ustezali da to iskažu u svojim pismima preporuke. Opisali su me kao pametnu, motivisanu, samostalnu i snalažljivu i rekli da ću biti od ogromne koristi firmi koja me zaposli.

Bila sam uverena da imam velike šanse da me prime sve dok nisam videla dosadu u Ričijevim plavim očima kad je otpočeo razgovor.

– Dakle, iz Čikaga ste – kazao je kao da sam iz neke druge države. Klimnula sam glavom. Pogledao je na sat. Loš znak.

– Upravo sam se vratio odande s poslovnog puta – rekao je.

Suzdržala sam se da ne kažem „znam“. Ovaj razgovor je trebalo da bude obavljen u Čikagu, za vreme Ričijeve posete. Otkazan je u poslednjem trenutku uz objašnjenje da je nažalost prezauzet i da nema gde da me udene u svoj raspored. Žena iz kadrovske me je pozvala posle četiri dana kao da se ništa nije desilo. „Gospodin Vortington želi da se sretne s vama u sredu, u našem sedištu u Njujorku.“ Kazala je to kao da sam primljena u audijenciju kod pape.

Nije mi ponuđen avionski prevoz do Njujorka, a meni je bilo neprijatno da pitam. Bila sam švorc i nisam imala da platim avionsku kartu. Bio je jek sezone i cene karata su bile vrtoglavo visoke. Stoga sam sela na voz i dovezla se sve do Menhetna. Dvadeset jedan sat pakla. Čovek do mene toliko je glasno hrkao da sam jedva oka sklopila.

– Išao sam tamo na utakmicu Kabsa i Jenkija. Prvi put sam bio na stadionu Rigli fild. Neverovatno doživljaj. – Riči je bio toliko opsednut sobom da u prvi mah nije shvatio da se odao da me je otkao kako bi otišao da gleda bejzbol. Mora da ga je moj izraz lica podsetio da je navodno bio prezauzet pošto je žurno dodao: – Vodili smo klijente na utakmicu.

Kako da ne, pomislila sam. Ne moraš da završiš Princeton da bi razlikovao zadovoljstvo od posla.

Nisam skidala umiljat osmeh s lica. Međutim, sve što se dosad desilo govorilo mi je da su šanse da dobijem taj posao ravne nuli. Nećeš se prema kandidatu odnositi s toliko nepoštovanja ako nameravaš da ga primiš.

Do ovog razgovora došlo je samo zato što je jedan moj profesor s fakulteta čuo da i dalje tražim posao. Nije mogao da shvati kako je moguće da njegov najbolji student

mesecima posle diplomiranja još nije našao posao. Stupio je u kontakt s jednim svojim starim prijateljem koji je imao veze u ovoj firmi i pozvao se na uslugu. Tako sam, eto, došla na razgovor s Ričijem.

Zarila sam nokte u dlan da se podsetim da se lepo ponašam. Drži jezik za zubima i smeškaj se, kazala sam sebi. Taj bol neće biti ništa spram onoga koliko će me boleti ako ne dobijem ovaj posao. Ostaću bez prebijene pare, a moja će karijera biti okončana a da nije ni otpočela.

Završila sam postdiplomske studije pre nekoliko meseci i uprkos blistavim ocenama i dalje sam bila nezaposlena. Nastavi li se ovako, iz klupe će izaći nova generacija studenata poslovnih škola i niko više neće hteti da me zaposli. Diplomac koji je predugo na tržištu rada isto je što i komad ukvarenog mesa – niko neće da ga takne.

Bila sam zle sreće da diplomiram baš kad je tržište počelo da slabi. Pričalo se i da će udariti kriza. Poverenje je opadalo, akcije finansijskih kompanija su se strmoglavile. Firme su smesta prestale da zapošljavaju nove ljude. Bilo je mnogo diplomaca poput mene koji su se mučili da nađu posao.

– Svake godine nam se javi na hiljade kandidata za posao. Možemo da biramo. Zašto bismo baš vas primili? – glasilo je Ričijevo prvo pitanje.

Po njegovom oholom držanju znala sam da on nikad neće shvatiti šta to znači učiti danonoćno i na osnovnim i na postdiplomskim studijama da bi dobio sve desetke i tako dao sebi šansu da izgradiš karijeru koju je on dobio na tacni. On je smatrao da je rođenjem stekao pravo na svoj posao.

Duboko sam udahnula. Tokom celog putovanja vozom pripremala sam se za slična pitanja. A to je bilo dugo putovanje. Na ovo sam pitanje smislila pametan odgovor i naučila

ga napamet. Bio je jasan, razložan i relativno sažet. Niko ne želi da sluša kandidata koji melje.

Kako sam počela da govorim, Riči je uzeo akten-tašnu. Nastavila sam da pričam pogledom prateći njegove pokrete i nastojala da ne zvučim previše uvežbano. Riči je preturao po tašni tražeći nešto. Pomislila sam da traži beležnicu ili olovku. Shvatila sam šta je to tražio kad je trijumfalno izvadio kesicu od staniola i otvorio je.

Kesica je zaglušujuće zašuškala kad je zavukao ruku u nju i zahvatio pregršt badema, pa ih strpao u usta.

Prisebno sam nastavila da odgovaram na njegovo pitanje iako mi je smetalo što se obraćam nekome ko trpa bademe u usta.

Riči je tako glasno žvakao da sam čula kako zubima krcka bademe. Krc, žvak, gut, krc. I tako je to išlo sve vreme dok sam mu navodila svoje najjače adute.

Pogledala sam ga u oči i shvatila da to namerno radi. Na njegovom isklesanom, pokvarenom licu bio je isti onaj smešak kao i kad je izveo onaj trik sa klima-uređajem.

Kad sam rekla šta sam imala, ponovo je uzeo pregršt badema, stao da ih krcka i postavio mi sledeće pitanje punih usta. – Da li ste ikad radili u okruženju gde su ulozi veliki? Kako ste se nosili sa pritiskom?

Odgovorila sam mu i na to pitanje. Pa na još jedno. Teško mi je bilo da pazim na izražavanje kad sam čula samo Ričija kako zubima krcka bademe i melje ih efikasno kao električni mlin. Sebe uopšte nisam čula, a bila sam ubeđena da ni on ne čuje ni reč od onoga što govorim. Nesvesno sam povisila ton kako bi me čuo od tog svog krckanja, a on je mrtav hladan samo još jače počeo da krcka.

Bilo mi je jasno kao dan da nema ni najmanju nameru da me zaposli. Potpuno je nevažno bilo kako ću se predstaviti,

---

koliko sam elokventna i koliko iskustva imam. Bila sam tu čisto forme radi.

Palo mi je na pamet da Riči pri odabiru novih radnika verovatno mora da pozove i poneku ženu na razgovor. I ja sam mu došla kao poručena. Ovde se radilo samo o tome da pokrije svoje dupe. Rečeno mu je da me pozove na razgovor, ali to nije podrazumevalo da mora da me tretira kao ozbiljnog kandidata. Trebalo je samo da me otalja i upravo to je i radio.

Imala sam silnu želju da završim s pričom, ustanem i odem. Ali nisam to mogla sebi da dozvolim. Morala sam da otplatim studentski kredit, kao i sve veći dug na kreditnoj kartici. A morala sam i stanarinu da plaćam. Ne nađem li dobar posao, decenijama ću biti u minusu i otplaćivati dugove. Nisam smela da zatvaram sebi vrata time što bih se požalila na to kako se Riči ophodi prema meni. A i ko bi mi pa poverovao?

Moja stvarnost je bila takva da mi nije preostalo ništa drugo do da odgovaram na Ričijeva moronska pitanja, koja mi je postavljao trpajući bademe u usta. Samo što mi nije pokazao srednji prst.

Kad je razgovor konačno završen, rekao mi je da će mi se neko javiti. Na to je otišao i ostavio me u sali za sastanke da sama izađem.

Izašla sam odande s teškim osećajem mučnine. Smučilo mi se što se neko prema meni ophodi s takvim prezirom. Smučilo mi se što ponovo moram da se klackam vozom dvadeset sati da bih se vratila kući. Uhvatila me je muka od same pomisli na to da moram da pokrijem onoliki minus na kreditnoj kartici, i da nemam pare za stanarinu za sledeći mesec.

Otišla sam do recepcije da vratim propusnicu za posetioce i kao u transu ušla u lift. Pre nego što su se vrata zatvorila,

neki čovek je utrčao unutra. Nisam obraćala pažnju na njega. Takvih mi je za danas bilo dosta. Tipova u odelu sa skupom frizurom i satom što košta više od auta mojih roditelja.

Oči su mi bile pune suza od besa i poniženja. U ruci sam još imala svoju biografiju – nameravala sam bila da je dam Ričiju kako bi imao štampani primerak. Jedva sam se suzdržala da je ne iscepam u komade.

– Čujem da je poslovna škola na Mičigenskom državnom univerzitetu izvanredna.

Iznenadeno sam pogledala u čoveka koji je prekršio nepisano pravilo ponašanja u liftu i obratio mi se. Bio je to visok i krupan čovek u obaveznom tamnosivom odelu, svetloplavoj košulji i s tamnom kravatom. Bilo je nečeg u njemu što mi je govorilo da je sušta suprotnost Ričiju. Nije se razmetao svojim uspehom, ali je iz njega izbijala harizma.

Engleski je govorio besprekorno premda s blagim evropskim naglaskom. Imao je najsvetlije plave oči koje sam ikad videla. Ledenoplave.

– Nedavno sam je završila – rekla sam. – Zaista jeste izvanredna. Šef katedre je Džon Bejker. Bio mi je mentor. – Bejker je svojevremeno radio kao ekonomista u Centralnoj banci i uživao je veliki ugled jer je predvideo prethodne finansijske krize onda kad su svi računali da će cene akcija skakati.

Bilo mi je neprijatno što mi je taj čovek virio preko rame na da bi pročitao prvu stranicu moje biografije. On je to očito shvatio jer mi se skrušeno nasmešio. Osmeh mu je bio zarazan, te sam se i ja njemu nasmešila.

– Pomno pratim analize profesora Bejkera. Ima briljantan um. Divim mu se što nije otišao na neki od elitnih univerziteta, već se vratio na fakultet koji je završio da tamo vodi istraživački institut – kazao je.

– On čvrsto veruje u to da treba da se oduži zajednici – odvratila sam dok se lift brzo spuštao do predvorja.

– Profesor Bejker očito ima visoko mišljenje o vama čim vam je bio mentor.

– Dao mi je i preporuke – odvratila sam skromno.

– Impresivno. Pretpostavljam da tražite posao?

– Jeste. Tražim posao u struci.

– Mogu li da dobijem vašu biografiju kad je već imate pri ruci? – pitao je. – Meni uvek trebaju stručnjaci za finansije.

– Naravno – rekla sam i dala mu je, a uzela vizitkartu koju je on meni pružio.

– Ništa ne obećavam – kazao je pogledavši me pravo u oči onim svojim prodornim plavim očima. Nisam stigla da mu odgovorim – vrata lifta su se otvorila i on je izašao i ne osvrnuvši se.

Bacila sam pogled na njegovu vizitkartu pre nego što sam je tutnula u tašnu. Vinsent de Vris. Direktor u firmi *Stenhoup i sinovi*.